

नमो ११ सुत्री कार्यक्रमा अंतर्गत ७३
गावांमध्ये नमो ग्राम सचिवालय अभियान
राबविण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन ग्राम विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापंई-२०२३/प्र.क्र.२५४/बांधकाम-४

५ वा मजला, बांधकाम भवन, २५ मईबान पथ,

फोर्ट, मंत्रालय, मुंबई -४०० ००१

तारीख: २६ ऑक्टोबर, २०२३

वाचा -

१) मुख्य सचिव यांचे कार्यालयाचे दिनांक ३ ऑक्टोबर, २०२३ रोजीचे पत्र.

देशाचे माननीय पंतप्रधान महोदय यांच्या ७३ व्या वाढदिवसानिमित्त विविध लोकोपयोगी उपक्रमांचा समावेश असलेला नमो - ११ सुत्री कार्यक्रम महाराष्ट्र शासनाने वाचा संदर्भ क्र. १ येथील पत्रान्वये, राज्यात राबविण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्या अंतर्गत नमो ग्रामसचिवालय अभियान राबविण्याचे शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय -

ग्रामीण जनतेला विकासाच्या केंद्रस्थानी ठेवून, शासनाच्या योजना लोकांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी व जनतेची दैनंदिन कामे सुलभतेने सोडविण्यासाठी राज्यामध्ये ७३ ग्राम सचिवालये बांधण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. ग्राम पातळीवर प्रामुख्याने कार्यरत असणाऱ्या ग्राम विकास, महसूल, कृषि, विद्युत मंडळ इ. विभागांच्या सेवा ग्रामस्थांना कार्यक्षमतेने उपलब्ध करून देणे शक्य होणार आहे. सदर अभियानास नमो ग्राम सचिवालय अभियान असे नाव देण्यात येत आहे. ग्रामसचिवालय उभारल्यास ग्राम पातळीवर प्रामुख्याने कार्यरत असणाऱ्या ग्राम विकास, महसूल, कृषि, विद्युत मंडळ इ. विभागांच्या सेवा ग्रामस्थांना कार्यक्षमतेने उपलब्ध करून देणे शक्य होणार आहे.

०२. ग्रामसचिवालयाचे निवडीचे निकष -

- सदर अभियाना अंतर्गत ज्या ठिकाणी ग्रामसचिवालय नाही अशा महसूल मंडळाच्या ठिकाणी ग्राम सचिवालय घेण्यात यावे. यासाठी प्रत्येक जिल्ह्यात दोन ठिकाणी ग्राम सचिवालयाची निवड करून ज्या ठिकाणी ग्रामपंचायत कार्यालय सुस्थितीत नसलेल्या,

जास्त लोकसंख्या असलेल्या व आवश्यक जागा उपलब्ध असलेल्या ग्रामपंचायतीची निवड करण्यात यावी.

- नंदुरबार, धाराशीव, गडचिरोली व वाशिम हे Aspiration District असल्याने नंदुरबार, धाराशीव, वाशिम या जिल्हयांना प्रत्येकी **तीन** ग्राम सचिवालये व गडचिरोली जिल्हा हा नक्षलग्रस्त, अतिदुर्गम असल्याने तेथे **चार** ग्राम सचिवालये घेण्यात यावी.

०३. जिल्हयांमध्ये ग्राम सचिवालयांना मान्यता देण्याचे अधिकार संबंधित जिल्हयांच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना राहतील. सदर ग्राम सचिवालय मान्यतेसाठी जमिनीची उपलब्धता असणे अनिवार्य असेल.

०४. ग्राम सचिवालय इमारतीचे प्रशासकिय नियंत्रण व मालकी ही ग्रामपंचायत यांची राहिल. तसेच सदर इमारतीच्या देखभाल व दुरुस्तीची जबाबदारी ग्रामपंचायत यांची राहिल.

०५. ग्राम सचिवालयामध्ये महसूल मंडळातील इतर विभागाची कार्यालये व ग्रामपंचायत कार्यालयासाठी आवश्यक असणारी जागा विचारात घेऊन ग्राम सचिवालय इमारतीचा आराखडा तयार करणे आवश्यक राहिल. सदर आराखड्यामध्ये जनसुविधा केंद्र, महसूल, कृषि, विद्युत मंडळ, इत्यादी ग्रामविकासाशी निगडित कार्यालयांचा समावेश करण्यात यावा. सदर आराखड्यास मुख्य कार्यकारी अधिकारी, यांची प्रशासकीय मान्यता घेण्यात यावी.

०६. ग्राम सचिवालयामध्ये महसूल मंडळातील इतर कार्यालये आणण्यासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी हे जिल्हाधिकारी व जिल्हयांतील इतर विभागातील विभाग प्रमुखांशी समन्वय साधून कार्यवाही करतील.

०७. ग्राम सचिवालयात सर्व आधुनिक सोयी सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येतील. यामध्ये वेगवान इंटरनेट सुविधा, आपले सरकार सेवा केंद्र, बँक, ATM, पुर्णपणे सोलर उर्जेचा वापर इ. बाबींचा समावेश करण्यात येईल.

०८. संपुर्ण गावासाठी नियंत्रण कक्ष ग्रामसचिवालयात उभारण्यात येईल. नैसर्गिक आपत्तीमध्ये येणाऱ्या अडचणींचे निवारण करण्यासाठी लागणाऱ्या सोयी सुविधा व आवश्यक बाबी ठेवण्यासाठी सदर नियंत्रण कक्ष उपयोगात येईल.

०९. ग्राम सचिवालयासाठी निधीची उपलब्धता ही राज्य शासनाच्या विविध योजनांतून एककेंद्राभिमुखता (Convergence) द्वारे करावयाची आहे. यामध्ये स्व. बाळासाहेब ठाकरे स्मृती मातोश्री ग्रामपंचायत बांधणी योजनेंतर्गत रु.१८.०० लक्ष व ग्रामीण भागातील विकास कामासाठी जिल्हा

परिषदांना सहायक अनुदान (२५१५-१२३८) योजनेतर्गत रु.३२.०० लक्ष असा एकुण राज्य शासनाकडून रु.५०.०० लक्ष इतका निधी तसेच, यापेक्षा अधिकच्या निधीची आवश्यकता असल्यास केंद्र व राज्य शासनाच्या इतर योजना, ग्रामपंचायतीचे स्वतःचे उत्पन्न, जिल्हा परिषदेचे उत्पन्न, जिल्हा नियोजन समिती कडील निधी, वित्त आयोग निधी, जिल्हा ग्राम विकास निधी कर्ज, स्थानिक विकास निधी (खासदार निधी, आमदार निधी) इ. बाबींमधून प्राप्त करून घेण्यात येईल.

१०. सदर ग्राम सचिवालयाच्या मंजूरीची प्रक्रिया म्हणजेच जमिन उपलब्धता, आराखडा, अंदाजपत्रक इत्यादी बाबी तातडीने पूर्ण करून त्यानंतर तांत्रिक व प्रशासकीय मंजूरी देण्याची कार्यवाही पुढील पंधरा दिवसांत पूर्ण करून कार्यारंभ आदेश देण्यात यावेत. तदनंतर ग्राम सचिवालयाचे बांधकाम हे पुढील चार महिन्यात पूर्ण करून ते कार्यान्वित होईल या दृष्टीने कार्यवाही करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३१०२६११२३४६३९२० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रशांत पाटील)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत माहितीसाठी व आवश्यक कार्यवाहीसाठी,

१. मा. विधानसभा व विधानपरिषद सदस्य, विधानभवन मुंबई.
२. प्र.स. (ग्रा.वि. व पं.रा.), बांधकाम भवन, मंत्रालय, मुंबई.
३. सचिव (बांधकामे) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय मुंबई- ३२.
४. मा.मंत्री (ग्रा.वि.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. विभागीय आयुक्त, विभागीय कार्यालय, सर्व.
६. महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता / लेखापरिक्षा, महाराष्ट्र-१ मुंबई / महाराष्ट्र - २, नागपूर.
७. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सर्व.
८. अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, सर्व.

९. अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सर्व.
१०. कार्यकारी अभियंता (बांधकाम), जिल्हा परिषद, सर्व.
११. जिल्हा कोषागार अधिकारी, जिल्हा सर्व.
१२. मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, सर्व.
१३. उपमुख्य लेखा परिक्षक, जिल्हा, सर्व.
१४. वित्त विभाग (व्यय- १५ , अर्थ-३) मंत्रालय, मुंबई-३२.
१५. कार्यासन अधिकारी, वित्त-१ व वित्त-७, ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१६. निवडनस्ती, कार्यासन बांधकाम-४, ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.